

Fra æselkærre til moderne storby

Henrik Køhler fra Laven og familien har været på en 25 dages rejse til de tre »stan-lande«, Kirgisistan, Kasakhstan og Uzbekistan. Her følger tredje del af i alt fire rejseberetninger

På rejsen mod Kasakhstan over Karkara-passet, er der uendelig langt mellem beboelser. Af og til passerer vi flokke af kvæg, heste eller får langs vejen eller midt på kørebanen. Af bilerne er 99 procent af asiatisk oprindelse. Her dog en gammel russisk UAZ - 452.

TEKST OG FOTO: HENRIK KØHLER
redaktion@midtjyllandsavis.dk

Vejen fra Karakol i Kirgisistan ved Issyk Kol-søens østlige bred til Almaty i Kasakhstan går gennem Karkara-passet. Det er os bekendt ikke en rute med regelmæssig offentlig trafikservice, så vi har hyret en chauffør, Assim, i en Kia Carnival. Han kan lidt engelsk og besidder tilsyneladende også humor og godt humør.

Der er halvanden times kørsel til grænsen. Ruten går gennem uendelige flade steppelandskaber uden tegn på liv, men også gennem storslåede bjergrige landskaber med store flokke af smukke heste. Et par gange må vi vente, til en flok får eller køer er luntet ind i rabatten.

Som vi nærmer os grænseovergangen, fornemmer man at det ikke er højt prioriteret at vedligeholde vejen. Grænsen mellem de to lande er en såkaldt gå-grænse. Passagerer stiger ud med deres

bagage, og bilen med chauffør triller lige så stille under bomme og forbi de mange chikaner. Jeg følger efter chaufføren ind på et cement-stå lokum. Det er virkelig ulækkert, men jeg skal kun tisse. Fruen må opgive. Hvorfor sender de mon ikke en af de værnepligtige ind et par gange om dagen og kyler en spand vand med lidt klorin i hen over gulvet? De følgende cirka 150 meter viser vi passene fem-seks gange til nogle camouflagede unge soldater eller til folk i små interimistiske skure. Hvordan er det mon nogensinde kommet til en grænse her på det gudsforladte sted?

Behørigt imponeret

En af tolderne ser på mig og siger: »Copenhagen«. Jeg ser behørigt imponeret ud, og han fortsætter: »Greenland«. Jeg svarer ham, at han ved meget om geografi. Først da jeg er forbi det sidste checkpoint, vover jeg at tage nogle billeder bagud. Straks får jeg en reprimande af en bilist, der holder med nedrullet vindue.

Efter nogen tid kommer vi til den første kazhakiske landsby, Kegen. Her fyldes tanken til 2,50 kr. pr liter. Knap et halve af hvad det koster i Kirgisistan. Vi får lov til at komme foran en masse pensionister ved en ATM-maskine, så vi kan betale for lejligheden, der venter os. Det for os lave prisniveau på for eksempel transport og dagligvarer giver mening, når en almindelig ufaglært månedsløn ifølge vores chauffør ligger på omkring 1000 kroner om måneden. Hans egen kone tjener 3500 kroner om måneden som farmaceut ved et engelsk firma.

Et godt stykke tid senere holder vi ind et sted, hvor billige spisesteder ligger

Familiefoto med ørn. Jagt med en opdrættet ørn er en gammel tradition blandt nomader i Kasakhstan. Blandt andet her ved skisportsstedet Shymbulak kan man blive fotograferet i traditionelt outfit med pels, våben og levende ørn for 30 kroner.

på række. Assim bestiller »lagman«, der er en klassisk regionsret bestående af tynde håndlavede pasta med sprøde grøntsager i strimler, små stykker oksekød og en lækker bouillon. Vi andre får spyd med lammekød, brød og the. Pris: 11 kroner pr. person.

En simpel æselkærre

Ved et hus overfor kommer en ældre mand trillende med en simpel æselkærre og begynder at læsse brænde af ind over et hegn. Det får os til at tænke på, at temperaturen kan gå fra sommerens 30-40 grader til minus 30 om vinteren.

Sidst på eftermiddagen efter syv timers rejse er vi fremme ved vores lejlighed i Almaty, der ligger ca. otte km. fra centrum i et forholdsvis nyt velhavende kvarter, tæt på et fancy storcenter og et gigantisk pariserhjul med kulørte lamper om natten.

Almaty er et mylder af biltrafik i utallige vognbaner og moderne skyskrabere i stål og glas. Der er langt fra æselkærren for et par timer siden til de store SUV'er med tonede ruder her.

Byen med godt 2,2 millioner indbyggere er Kazakhstans folkerigeste by og var hovedstad indtil 1998, hvor Astana afløste.

En væsentlig detalje

Der er en væsentlig detalje med lejligheden: Sofaen er for kort og kan ikke slås ud til en seng, eller også er vores søn 10 cm for lang. Værtinden stiller med et meget tyndt vattæppe som hun vil have han skal ligge på gulvet og sove på.

Folk her er af meget mere blandet etnicitet end i Kirgisistan. Sidstnævnte land er vist den fattige (men charmerende) bonderøvs-lillebror i det her selskab. Vi får SIM-kort til telefonen og

KIRGISISTAN, KASAKHSTAN UZBEKISTAN

Afdelingen for hestekød på Kok Bazar er kolossal. For at tage en grundig rundtur her kræver det en dyb indånding, og man har slet ikke lyst til at spise noget med kød de næste mange timer.

kan dermed bestille en taxa. Det er en 35 år gammel VW Jetta, som manden har fra Berlin i Vesttyskland. »De kinesiske biler er noget bras. Dette er en rigtig bil«, understreger han. Han tilhører den lille kinesisk-etniske befolkningsgruppe uygurerne. Det samme folk, som vi mødte det sted, hvor vi spiste frokost med chaufføren.

En lille Sovjet-afdeling

På det historiske museum findes en relativ lille Sovjet-afdeling. Her er fotos af store haller med damer, der syr på symaskiner og en fabrik, hvor man kommer kaviar på dåser. Et andet museum Abilkhan Hasteev State Art Museum har det meste i smukke tæpper og klædedragter. Også ældre og nyere gode malerier, der skildrer hverdagssituationer, fest og krig.

En ung fyr henvender sig og spørger, om vi er fra Danmark. Han kan høre det på accenten. Psykologen (min kone) vurderer ham til at være autist, og jeg tror, hun har ret.

Sammen med ham går vi ned og tager metroen ned til bymidten, hvor der er en del gang i gågaden. Folk spiller og optræder, men i modsætning til hvad vi er vant til, så er niveauet virkelig amatøragtigt.

En ældre mongolsk-udseende kvinde sidder med et tørklæde for underansigtet og synger og spiller tilsyneladende på en to-strengt dombra med en stor højtaler foran sig, men ved nærmere eftersyn har hun ikke det mindste at gøre med det, der kommer ud af højtaleren, hun mimer. Hun får dog to kroner for god performance.

For enden af gaden står en mand og sælger USSR-medaljer samt et par

fodboldemblemer. Da han hører, vi er danske, begynder han: »Randers, Aarhus GF, Sønderjyske, ...Silkeborg IF«. Han får straks et high five og en kram for den sidste.

På et tidspunkt tager vi på Baraholka marked i byens udkant. Det strækker sig over fem kilometer og hovedsageligt i to etager. Alene skobutikker er der hundredvis af. Bazar Vest i Brabrand gå hjem og vug!

En anden dag tager vi på en herlig endagstur op i bjergene. Man køber billet til tre forskellige hejser, hvor der er lidt håndgemæng for at komme på hver gang.

Da vi står af den tredje i 3200 meters højde, er vi over trægrænsen, og der ligger klatter af sne. Luften er sval. Noget man sætter pris på. Vi går afsted ad en sti i retning af en stor gletcher. Af og til høres et stensked. Det lyder som en række pistolskud og er en smule uhyggeligt. Kun få hundrede meter væk fra hejsen føler man sig helt alene i den barske natur.

Et par vandrere kommer forbi og siger, at vi ikke skal gå længere væk, fordi der snart kommer uvejr. Vi går nogle hundrede meter ned i området for at hilse på nogle yakokser. Kommer man nærmere end fem-seks meter fra dem, fnyser de og ser lidt sure ud. I en jurt er der indrettet café, hvor de næsten intet udvalg har, men her er hyggeligt. Og vi får lunken cola og the.

- Vi er ikke amerikanere

Vores taxachauffør på hjemturen spørger, om Trump egentlig har ophævet Green Card-ordningen. »Vi er ikke amerikanere«, lyder vores svar. Han spørger også – som 117 andre har gjort – hvor-

for vi har valgt at tage hertil. Vi svarer, at det er fordi vi ikke har været her før.

Senere får vi rullekebab på vores stamsted i nærheden af lejligheden. Mens vi spiser inde i det meget lille lokale, opdager vi en af de ansatte, der ligger på knæene på gulvet en halv meter derfra på sit bedetæppe med næsen rettet mod Mekka.

På militærmuseet venter der en speciel oplevelse. Vi løber på Dimitri, en 17-årig kustode, der taler godt engelsk og ser europæisk ud. Jeg forhører mig om jeg kan spørge ham lidt uden om det sædvanlige.

Ret hurtigt beder han os om at følge med udenfor og siger højt, (så kollegerne kan høre det) at han går med ud, for at vi kan se tanks'ene. Hans mor er fra Belarus. Faderen er radikal muslim, og farbroderen har været med i Isis. Dimitri er gået ind i den ortodokse kirke som en reaktion på det, og faderen er parat til at slå ham ihjel derfor. Hans bror har været neo-nazi og er eftersøgt i hele landet.

Sovjetpatriotisk film

Uden for museet ligger et turistkontor, men lige da vi går derhen, låser damen døren og frokostlukker 15 minutter for tidligt.

Det er det nærmeste, vi overhovedet kommer et bemandet officielt turistkontor på vores 25 dages rejse. Marius kommer i tanke om, at han vil have Dimitris kontaktnummer, så vi går ind igen, og det netop, som de starter en 10-15 minutter lang Sovjetpatriotisk krigshyldest-film, der kunne være produceret for 40 år siden. 1,3 millioner kasakher kæmpede for Sovjet mod nazisterne (mange meldte sig frivilligt!). 600.000 vendte ikke tilbage. Herefter bliver vi interview-

To 17-årige drenge med helt forskellig familiemæssig baggrund. Dimitri og vores søn Marius (th) ved militærmuseet i Almaty. Dimitri havde behov for at fortælle sin historie og benyttede tanksene i baggrunden som undskyldning for at få os med udenfor.

Kvinde optræder på gågaden i Almaty. Tørklædet bevirker, at der går et øjeblik, før man opdager, at hun hverken spiller eller synger, men mimer.

wet til deres facebookside. Temperaturen er omkring 40 grader, så vi slæber konstant rundt på en halvanden liter vandflaske som fornys hen over dagen.

Vi tager på »Kok Bazar«, der er kæmpestort. Afdelingen for hestekød er også uendelig. En rundtur her og man er vegetar for resten af dagen.

Vi tager, som en sidste udflugt, en hejs op til Kok Tobe og lander midt i et stort tivoli sammen med børnefamilier, russiske turister og saudiske kvinder i sorte niqabs med solbriller på i den lille sprække ved øjnene. Det ser skørt ud.

Djengis Kahn-stil

Flere steder tilbydes fotografering i bedste i Djengis Kahn-stil med sværd, skjold, pelshuer og en rigtig ørn på armen for 30 kr.

Lige når alle er klar, laver manden et stunt, så ørnen slår vingerne dramatisk ud i fuld bredde. Ørneopdrætteren tager ørnen fra reden som helt lille (og håber ikke moderen dukker op) over så dagligt de følgende tre-fire år. I løbet af den tid vil man opdage, at ikke alle fugle egner sig til at blive trænet. Her er også en lille zoo med mestendels almindelige husdyr, der lever under kummerlige forhold.

Det måske mest populære er en full size statue af The Beatles. John Lennon siddende med guitar, - de tre andre bag ham ved bænken. Man må stå i kø for at blive forevigtet samme med dem.

Vort næste træk er en 17-timers togtur til Tashkent i Uzbekistan. 1. klasse er udsolgt, så vi håber ikke, at 2. klasse er for rustik en oplevelse for vores lidt prøvede trio.

Sønner gætter på, at der bliver nogle gode billeder til den fotoglade far. Det kan bestemt ikke udelukkes.